

BUDA

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞAKYAMUNİ BUDA

I

BUDANIN HAYATI

1. Şakya kabilesi Himalaya dağlarının güney eteğinde akan ırmaklardan Rohini ırmağı sahilinde yaşıyordu. Kabilenin kiralı Şuddhodana Gautama Kapilavastu şehrini başkent seçerek büyük bir saray yaptırmış ve iyi siyaset takip ederek halkın memnuniyetini kazanmıştı.

Kraliçe Maya kralın amcasının kızı idi. Bu amca da aynı kabilenin komşu mıntakanın kralı idi.

20 senedir kralın çocuğu olmadı. Fakat bir gece Kraliçe Maya garip bir ruya gördü: Ruyasında bir beyaz fil sağ göğsünden rahmine girmiş, ve kraliçe yüklü olmuştur. Kral ve halk sabırsızlıkla çocuğun doğuşunu bekliyorlardı. Geleneğe uyarak kraliçe çocuk doğurması için baba ve annesinin evine dönerken yolda Lumbini bahçesinde istirahat etti.

Etraf Aşoka çiçekleri ile dolu idi. Kraliçe bir dalı koparmak için sağ elini uzatırken prens doğdu. Gök ve yer sevinç sesleriyle anne ve çocuğu kutladılar. Nisan ayının sekizinci günü idi.

Kral gayet memnun ve sevinerek çocuğa “Bütün dilek yerine getirildi” mânasına gelen Siddhartha ismini verdi.

2. Fakat bu sevinç bir kaç gün sonra kraliçenin ölümü ile çabuk acılığa döndü. Çocuk bundan sonra kraliçenin küçük hemşiresi olan Mahaprajapati tarafından terbiye edildi.

Yakındaki dağların birinde bulunan Asita adındaki bir münzevi saray çevresinde bir aydınlık görmüş. bunu iyi bir alâmet bularak saraya gidip çocuğu görmüş. “Bu prens sarayda kalırsa büyüdükten sonra bütün dünyayı buyruğu altına alan büyük bir kral olacak. Eğer saray hayatını terk ederek din hayatına girse dünyayı kurta- racak Buda olacaktır” diye önceden haber vermiştir.

Bu önce haberi duyunca kral başta çok memnun olmuş fakat sonradan tek bir çocuğunun sarayı bırakıp din hayatına girmek ihtimalini düşünerek meymus olmuştur.

Şakyamuni Buda

Yedi yaşında prens sivil ve askerî derslere başlamış, fakat başka şeyleri düşünmeye meyletti. Bir ilk bahar günü babası ile beraber bir köye gitmiş, köylünün sabanla yer sürdüğü zaman, bir kuşun havadan yere inerek, sabanın yerden çıkardığı bir böceği ağzına alıp gittiğini görünce, bir ağacın gölgesine oturarak “Aman, bütün yaratıklar bir birini öldürürler mi?” diye mırıldanarak düşüntüye dalmıştır.

Annesinden çok erken yetim kalan prens, bu küçük yaratıkların bir birini yediklerini görüp çok acıklı olmuştur.

Bu ruh yarası genç bir ağaçtaki küçük bir yara gibi prensle beraber büyüyor ve prensi yas içine gömüyordu.

Kral münzevinin sözlerini hatırlıyarak bu hale çok acıyor ve her türlü çareye başvurarak prense neşe vermek istiyordu. Kral, prens 19 yaşına girince Devadaha sarayının kralı ve prensin annesinin büyük biraderi olan Suprabuddhanın kızı prenses Yaşodhara ile evlendirdi.

3. 10 sene boyunca, ilk bahar, son bahar ve yağmur mevsimlerinde prens musiki, raks ve eğlencelere daldırılmış, fakat bu arada da derin derin düşüncelere dalarak insan hayatının hakikî mânasını kavurmak istiyordu.

“Sarayın lüksü, bu sağlam beden, bu sevinçli gençlik, hep bunlar bana nedir? İnsan hastalanır, ihtiyarlaşır; ve ölümden kurtulamaz. Gençlik, sıhhat ve varlığın mânası nedir?” diye düşünüyordu.

Yaşayan adam herhalde bir değerli şeyi arar. Doğru değerle yanlış değer vardır. Yanlış değeri aramak, ihtiyarlık, hastalık ve ölümden kurtulamamasını bildiği halde, bunlara hilâf şeyi aramak demektir.

Doğru değeri bulmaksa, bu hatayı tanıyarak, ihtiyarlık hastalık ve ölümü aşan ve bütün insan ıstırabından ayrılan bir hali aramaktır. Şimdilik vaziyette ben bu yanlış değeri arayan birisiyim.”

Şakyamuni Buda

4. Prensın dimağında bu ruh tartışması devam ederken 29 yaşında tek oğlu Rahula doğmuştur. Bunun üzerine prens sarayı terk edip ruh rahatsızlığını halletmek için münzevi hayatına girmeğe karar vermiştir. Bir gece yalnız arabacı Çandakayı yanına alarak, sevdiği beyaz at Kanthaka'ya atlanarak saraydan ayrılmıştır.

Şu vakit şeytan prene takılmış ve “Saraya dön, yakında bu dünya seninki olacak” demiş. Prens azarlıyarak “Savul şeytan. Bu yer üzerindeki şeyler benim aradığım değildir.” demiş ve şeytanı kovmuş, başını tıraş edip, dilenci tasını eline alarak güneye doğru yönelmiştir.

Prens ilk önce münzevi Bhagavayı ziyaret edip onun münzevi pratiğini seyretmiştir. Sonra Arada Kalama ve Udraka Ramaputralara giderek dalgınlıkla aydınlığa erişmelerini öğrenmiştir. Fakat hep bunların kendisini aydınlığa götüremeyeceğine kâni olmuştur. En sonra Magadha iline gidip Gaya sarayı civarında akan Nairanjana ırmağı sahilindeki Uruvilva ormanı içinde ciddi bir münzevi hayatına girmiştir.

5. Onun yaptığı inziva pratiği inanılmaz derecede şiddetli olmuştur. Kendisi bunun üzerine sonradan şöyle söylemiştir. “Hiçbir münzevi benim kadar azabı ne geçende çekmiş, ne şimdi çekiyor, ne de ileride çekecektir.”

Fakat bu çekişme de prensin aradığını verememiştir. Ormandaki 6 senelik eziyeti bırakmıştır. Nairanjana ırmağında yıkandıktan sonra, yakın köyde yaşayan Sujata adındaki bir kızdan bir kadeh süt takdim edilmiştir. Şu ana kadar aynı ormanda 6 sene boyunca inziva hayatını geçiren 5 münzevi, prensi alçalmış hesaplıyarak, onu bırakmışlardır.

Böyle prens tek başına kalmıştır. O hele çok zayıf olduğu halde canını göze alarak bir ağaç altında en son düşünceye dalmıştır. “Kanım kuruyabilir, etlerim çürüyebilir, kemiklerim kırılabilir, hele ben aydınlama yolunu buluncaya kadar buradan ayrılmayacağım” diye karar vermiştir.

Bu onun için çok şiddetli ve eşsiz bir çabalama olmuştur. Ümitsiz, karışık düşüncelerle dolu, ruhu karan-

Şakyamuni Buda

lık gölgelerle kapanmıştır, bunlar hep şeytanın ayarlaması olmuştur. İhtiyat ve sabırla bunların hepsini incelemiş ve hepsini red etmiştir. Bu hakikaten kanı akıtır, etleri çürütür ve kemikleri kırar şiddetli bir uğraşma olmuştur.

Akıbet doğu semada tan yıldızı görüldüğü zaman, uğraşma sona ermiş, prensin başı açık ve aydın olmuş, aydınlanma yolunu bulmuştur. Böyle prens 35 yaşında iken 8 aralıkta Buda oluvermiştir.

6. Bundan sonra prens türlü adlarla tanınmağa başlamıştır: Buda, mükemmel aydınlanan, Tathagata; Şakyamuni, Şakya kabilesinin en zekisi, dünyanın en şerefli gibi.

İlk evel kendisile 6 sene beraber yaşamış 5 münevzinin oturduğu Varanasideki Mrigadava'ya gidip doğru yolu öğretmeğe başlamıştır, Başta bunlar ondan kaçınmak istemişler, fakat onunla iyice konuştuktan sonra, ona inanmışlar ve ilk öğrencileri olmuşlardır. Bundan sonra Rajagriha sarayına gidip Kral Bimbisarayı sâlih etmiş ve bu yeri istinadgâh yaparak devlet içini dolaşarak talimata başlamıştır.

Halk sanki susuzun su araması, aç olanın yemek araması gibi Budanın etrafına toplanmağa başlamıştır. İki büyük havarisi: Sariputra ile Maudgalyayana iki bin talebeleri ile birlikte Budaya sığınmışlardır.

Budanın babası Kral Şuddhodana, oğlunun sarayı bırakmasından acımasına rağmen onun sadık talebesi olmuştur. Budanın üvey annesi Mahaprajati ile eşi prenses Yaşodhara ve bütün Şakya kabilesinin azaları Budanın talimatını kabul ederek sadık talebeleri olmuştur.

7. Buda böyle 45 sene boyunca vatanını dolaşarak kendi yoluna davet ederek 80 yaşına ermiştir. Rajagrihadan Şravastiye giderken yolda Vaisalide hastalanmış ve “Bundan 3 ay sonra Nirvaneye gireceğim” diye önceden söylemiştir. Hele yoluna devam ederek Pavaya eriştiği zaman demirci Çundanın takdim ettiği yemeğinden zehirlenerek hastalığı çok ağırlaşmış, fakat bütün ağrı ve zayıflığına bakmadan yoluna devam ederek Kusinagaraya ermiştir.

İki sala ağacı arasında yere yatıp en son dakikasına kadar talebelerine talimde devam etmiştir. Böyle dünyanın en büyük öğretmeni vazifesini tamamlayarak mükemmel âsudeye ermiştir.

Şakyamuni Buda

8. Budanın en sevgili talebesi olan Anandanın irşadile Budanın cesedi dostları tarafından Kusinagarada yakılmıştır.

Kral Ajatasatru başta olarak 8 komşu memleket kralları Budanın külünü aralarında taksim etmek istemişler ise de Kusinagara kralı başta red etmiş ve hatta savaşa kadar yaklaşmışsa da, Drona adındaki tecrübeli adamın tavsiyesile buhran geçirilmiş ve külleri 8 büyük devletler arasında taksim edilmiştir. Cesedi yakan odun külü ile cesedin kalıntılarını toplayan çömlek başka iki devlet kralına verilmiştir. Budayı hatırlamak için cesedi kalıntısı ile külünü içinde saklayan on büyük kule bina edilmiştir.

II

BUDANIN EN SON TALİMATI

1. Kusinagaranın Sala ağaçları ormanında talebelerine verdiği en son talimatında Buda demiştir ki:

“Kendini aydınlık et, yalnız kendine dayan. Benim öğrettiklerimi nur et, ona dayan, başka talimata dayanma.

Bedenini düşün: onun kirliliğini düşün, onun ağrısı da neş’esi de acımanın sebebi olduğunu bildiğin halde nasıl

bedenin istediğine düşkün olabilirsin? Kendini düşün, onun geçici bir şey olduğunu düşün. Hep kaçınılmaz acı ile geçeceğini bildiği halde ona aldanıp gurur ve bencillik besleye bilir misin? Her maddeyi düşün, bunların içinde dayanılır “öz” ü bulabilirmisin? Bunlar hep ergeç kırılıp dağılır bir bütün değil midirler? Acılığın genelliğine şaşırma, ben yok olduktan sonra da benim öğrettiklerimi tutarsan acılıktan kurtulursun. Bunları yaparsan hakikaten benim talebem olacaktır.”

2. “Talebelerim, benim öğrettiklerimi hiç unutma ve bırakmayın. Bunlar her zaman muhafaza edilmeli, düşünülmeli ve yürütülmelidir. Hep bunları yaparsanız ebediyen bahtıyar olursunuz.

“Talimatın özeği kendi ruhunu idare etmektedir. Ruhunu hırstan uzak tutarsan davranışın doğru, fikrin saf ve sözlerin sadık olur. Hayatının geçici oluşunu düşünürsen hırs ve hiddete karşı dayanabilir ve bütün fenalıklardan kaçınabilirsin.

“Ruhun hırssa meyil gösterirse bunu bastırmalı ve bu teşviki idare etmelidir. kendi ruhuna kendin sahip olmalıdır.

Şakyamuni Buda

“İnsanın aklı ya onu Buda ya da hayvan yapar. Yanlış yola sapan şeytan olur, aydınlanan Buda olur. Bundan dolayı aklını idare et ve doğru yoldan sapmaya çalış.”

3. “Benim öğrettiğim yoldan yürüyerek birbirinize hürmet edin, kavgadan sakınınız. Su ile yağ gibi birbirinizi püskürtmeyiniz, bilâkis su ile süt gibi karışınız.

“Beraber oku, beraber çalış, beraber öğrettiklerimi icra ediniz. Tembellik ve kavga ile akıl ve vaktinizi geçirmeyiniz. Mevsiminde aydınlık çiçeklerini toplayınız ve doğru yol yemişini toplayınız.

“Size verdiğim talimat, kendim bu yolu takip ederek elde etmişimdir. Siz bu talimatımı takip edin ve her fırsatta onların ruhuna uymağa çalışınız.

“Siz bunları ihmal ederseniz benimle kavuştuğu halde kavuşmayan, yanımda oturup ta benden uzak olan demek oluyor. Eğer siz öğrettiklerimi icra ederseniz benden uzak otursanız bile bana en yakın olursunuz.”

4. “Talebelerim, benim ömrüm bitmek üzeredir. Ayrılmamız yaklaştı, fakat acımayınız, Hayat değişir. Kimse ölümden kurtulamaz. Bedenimin çürüyen araba gibi parçalanması buna delildir.

“Boş yere acımadan hiç bir şeyin ebedî olmadığını anlayıp insan hayatının boşluğunu öğreniniz. Değişen şeyleri değiştirmemeğe boşuna çabalanmayınız.

“Dünyevî istek şeytanı her zaman insanları aldatmak fırsatını arıyor. Odanda yılan bulunduğu zaman onu püskürtmeden o odada rahat uyuyamazsınız.

“Dünyevî ihtiras bağınyı yılanı püskürteceğiniz gibi kesiniz. Kendi kalbinizi korumalısınız.”

5. “Talebelerim, benim son dakikalarım yaklaştı, fakat unutmayınız ki ölüm yalnız bedenın ölümü demektir. Beden baba ve anneden verilmiş ve azık ile beslendiğinden, hastalanmak ve ölümden kurtulamayacaktır.

“Fakat hakiki Buda beden değildir: — Aydınlatmaktır. Beden ölecek, fakat aydınlık hikmeti doğru yol içinde ve onu icra etmekte bulunur. Bundan dolayı yalnız

Şakyamuni Buda

bedenimi görenler hakikaten beni görmüş sayılmaz. Yalnız benim öğrettiklerimi kabul edenler beni görmüş olurlar.

“Ben öldükten sonra hakiki yol sizin öğretmeniniz olacaktır. Bu yoldan giderseniz bana sadık olmuş olursunuz.

“Benim son 45 senelik ömrüm içinde öğretmeyen hiç bir şey kalmadı. Sırlı veya gizli talimat yoktur, hepsi açıklanmıştır. Talebelerim işte sona erdik. Artık bundan sonra nirvaneye gireceğim. Bunlar benim en son talimatımdır.”

İKİNCİ BÖLÜM

EBEDÎ VE YÜCE BUDA

I

ŞEFKAT VE DİLEK

1. Budanın ruhu büyük şefkat ve merhamettir. Bu büyük şefkat herhangi ve her türlü tedbirle bütün insanları kurtarmak demektir. Büyük merhamet ise insanların hastalığını görüp hasta olmak acısına acı-mak ruhudur.

Buda “sizin hasretiniz benim hasretim ve sizin neş’emiz benim neş’emdir” demiş ve annenin her zaman çocuğunu düşündüğü gibi o bu ruhu bir dakika bile unutmaz, çünkü şefkat ve merhamat Budalığın tabiatıdır.

Budanın şefkat ruhu insanın ihtiyacına göre canlanır, insanın inancı bu ruhun tepkisidir, ve böyle aydınlığa götürür. Bu annenin çocuğunu sevmekle an-neliğini anlaması ve bu sevgiye tepkimekle çocuğun emniyet ve rahat duyması gibidir.

Ebedî ve Yüce Buda

Fakat insanlar Budanın bu ruhunu anlamaz, bilmezliklerinden doğan hayal ve istekten çekerler, dünyevî isteklerle dolu amellerinden çekerler, fenalık ağır yükünü taşıyarak aldanma dağları arasında dolaşırlar.

2. Budanın şefkati yalnız dünyadaki hayat için değil, insanların bilmezliklerinden dolayı yollarını şaşır dıkları zaman ta ezelden beri devam edegelmiş ebedî Budanın ebedî şefkatinin gösterisidir.

Ebedî Buda insanlara en Yakın surette görünür, en doğru kurtulma yoluna götürür.

Şakya kabilesinin prensi olarak doğmuş Şakyamuni Buda münzevi hayatını yaşamak için rahat hayatını terk etmiştir. Sâkin düşünme yolile aydınlığa ermiştir. O, talebelerine Dharma (öğretim) i öğretmiş ve bedenî ölümü ile onu açıkça göstermiştir.

İnsanın cehâleti ebediyen devam ettikçe Budalık uygulaması da ebediyen devam edecektir. Cehâletin dipsiz olduğu gibi Budanın şefkati de sınırsızdır.

Buda dünya hayatından vazgeçtiği zaman dört şeye yemin etmiştir: 1) Bütün insanları kurtarmak; 2) Bütün dünyevî isteklerden vazgeçmek; 3) Bütün öğrenimleri öğrenmek; 4) Tam aydınlığa erişmek. Bu yemin Budalığın esası olan sevgi ve şefkâtin gösterisidir.

3. Buda ilk evvel hiçbir yaratığı öldürmek günahından kaçınmağı öğrenmiştir. Bütün insanların uzun hayatın kutluluğunu bilmelerini dilemiştir.

Buda hırsızlık günahından kaçınmağa öğrenmiştir, bütün insanların muhtac olduğu şeyleri elde etmelerini dilemiştir.

Buda kendisine zina günahından kaçınmağa öğretmiştir. Böylelikle bütün insanların saf ruhun kutluluğunu anlaması ve açgözlü isteklerden kurtulmasını dilemiştir.

Buda, ülküsüne ermek için, her türlü yalandan kaçınmağı öğrenmiş, bütün insanların doğru söylemekle gönül rahatlığını anlamalarını dilemiştir.

O iki yüzlü olmaktan kaçınmağa öğrenmiştir. Bununla insanların arkadaşlık sevincini bilmelerini dilemiştir.

Ebedî ve Yüce Buda

O, başkaları hakkında fena söylemekten kaçınmağı öğrenmiştir. Bununla bütün insanların aralarında sulh içinde yaşamakla sakin ruhu elde etmelerini dilemiştir.

O boş sözler söylemekten kaçınmıştır. Böylelikle bütün insanların sempatik anlayışın kutluluğunu bilmelerini dilemiştir.

Buda ülküsüne ermek için, kendisini hırstan kaçınmağı öğrenmiştir. Bunun fazileti ile bütün insanların bu hürlükle rahatlık edinmelerini dilemiştir.

O kendisine öfkeden kaçınmağı öğretmiştir. Bununla bütün insanların birbirini sevmelerini dilemiştir.

O kendisine cehâletten kaçınmağı öğretmiştir. Bununla bütün insanların sebep ve netice münasebati kanununu ihmal etmemelerini dilemiştir.

Böyle Budanın şefkati bütün insanları içine alır ve her zaman onların saadetini düşünür. O, baba annenin çocuklarını sevdikleri gibi insanları sever, onların aldatma denizi aşabilmek kutluluğunu vermek ister.

II

BUDANIN KURTARMA YOLLARI

1. Aldatma denizi içinde uğraşan insanlar için aydınlık sahilinden Budanın söylediklerinin erişmesi çok müşküldür. Bundan dolayı Buda kendisi bu dünyaya döner ve kurtarma yollarını kullanır.

“Size bir misal göstereyim” demiştir Buda. “Çok zengin bir adam vardı. Adam evinden ayrılmışken evi ateş tutmuştur. Evine dönünce çocuklarının ev içinde oyuna dalmış ve ateşi sezmediklerini görmüştür. Baba çocuklarına “çabuk evden dışarıya çıkınız!” diye haykırsa da çocuklar duymamışlardır.”

“Endişe içinde baba tekrar ‘çocuklar, yanımda çok enteresan oyuncaklar var. Çabuk gelin, alın’ demiş. Oyuncak kelimesini duyan çocuklar yanmakta olan evden koşarak çıkıp kazadan kurtulmuşlardır.”

Bu dünya yanan evdir. Evin yangın içinde olduğunu idrak etmeyen insanlar yanarak ölme tehlikesi içindedirler. Baba şefkati ile bunları kurtarma tedbirlerini alır.

Ebedî ve Yüce Buda

2. Buda demiştir ki: “Size başka bir misal getiririm. Bir zengin adamın tek oğlu evini bırakmış ve çok fakir hale düşmüştür.

“Babası oğlunu aramak için yola çıkmış, fakat bütün çabalamasına rağmen oğlunu bulamamıştır.

“Çok seneler sonra sefâlete düşen oğlan babasının oturduğu şehre gelmiştir.

“Babası hemen oğlunu tanımış ve hizmetçilerini gönderip bu serseri oğlunu eve götürmek istemiştir. Fakat oğlan aldanmadan korkarak onlarla gitmek istememiştir. Kendi babası olduğuna inanmamıştır.

“Babası tekrar hizmetçilerini gönderip, evde iyi maaşlı bir hizmet teklif etmiştir. Oğlan bu teklifi kabul etmiş ve eve dönüp hizmetçi olmuştur.

Babası yavaş yavaş oğlunu terfî ederek hazinedar yapmış, fakat oğlan hâlâ kendi babasını tanımamıştır.

“Baba oğlunun sadakatine çok memnun olmuş,

ömrünün sonu yaklaştığını his edince akraba ve dostlarını çağırıp, 'Dostlarım, bu benim senelerce aradığım oğlumdur. Bundan sonra bütün mal ve hazinem onunki olacaktır' demiştir.

“Oğlan babasının itirafına şaşarak ‘Şimdi ben babamı bulmakla kalmıyarak bütün mal ve hazine sahibi oldum!’ demiştir.”

Bu hikâyedeki zengin adam Budayı ve serseri oğlan da bütün insanları temsil eder. Budanın şefkati tek oğluna karşı gösterilen baba sevgisi gibi bütün insanları kucaklar. Bu sevgi içinde Buda insanları aydınlık hazinesi ile zenginleştirmek ister.

3. Yağmurun bütün bitkilere yağdığı gibi, Budanın şefkati de bütün insanlara eşit olarak yayılır. Her bitkinin yağmurdan kendisine has faydalandığı gibi, insanlar da huyları ve şartlarına göre çeşitli hayırlılık alırlar.

4. Baba anne bütün çocuklarını severler, fakat hasta çocuğa daha çok sevgi gösterirler.

Ebedî ve Yüce Buda

Budanın şefkati bütün insanlara eşit ise de, cehalet yüzünden ağır günah ve acılığı taşıyanlara daha dikkatle gösterilir.

Güneş doğuda doğar ve hiçbir taraflılık göstermeden karanlığı giderir. Aynı surette Budanın şefkati de bütün insanları kapsar, onları doğru işi yapmağa ve fenalığa karşı yürümeğe teşvik eder. O, cehalet karanlığını giderip insanları aydınlığa irşad eder.

Buda şefkat babası ve sevgi annesidir. O bütün insanlara şefkatini bütün gayretile tatbik eder. İnsanlar onun şefkatine ve onun çocukları gibi kurtarmasına muhtaçdırlar.

III EBEDÎ BUDA

1. Buda prens olarak doğmuş ve münzevi olarak aydınlığa erişmiş gibi inanılıyorsa da hakikaten başı da sonu da olmayan dünyada her zaman bulunmuştur.

Ebedî Buda olarak bütün insanları tanımış ve bütün kurtarma çaresini tatbik etmiştir.

Budanin öğrettiği Ebedî talimat yalandan uzaktır. Çünkü o yer yüzündeki her şeyi olduğu gibi bilir ve insanlara onu öğretir.

Hakikaten dünyayı olduğu gibi anlamak çok güçtür, doğru göründüğu şeyin yalan, yalan görünenin doğru olduğu gibi. Câhil adamlar dünyayı anlıyamazlar.

Yalnız Buda dünyayı tam olduğu gibi görür. O hiçbir zaman doğru veya yalan, iyi veya fena demez, yalnız dünyanın hakiki suretini tasvir eder.

Budanin öğretmek istediği şey: “insan kendi huyu, ameli ve inancına göre fazilet kökünü beslemelidir.”

2. Buda yalnız söz ile değil kendi hayatı ile öğretiyor. Ömrü sonsuz olmasına rağmen açgözlü insanları uyandırmak için tedbir olarak ölümü kullanır.

“Bir doktorun evde bulunmadığı zaman, çocukları hataen zehir içmişlerdir. Doktor evine dönünce bunların hastalıklarını görüp panzehir içirmiştir. Ağırca zehirlenmeyen çocukları ilacı içip iyileşmiş, fakat ağırca hastalananları ilacı reddetmişlerdir.

Ebedî ve Yüce Buda

Çocuklarına karşı baba sevgisi ile dolu doktor onları tedavi için fevkalâde bir tedbir almağa karar vermiştir. Çocuklarına “Ben uzun bir sefere çıkmalıyım. İhtiyar olduğumdan günlerin birinde ölmek ihtimalim var. Ölüm haberimi duyar duymaz buraya bırakacağım ilacı alıp iyileşiniz.” demiş ve uzun bir sefere çıkmış, ve bir haberci vasıtasile ölüm haberini eriştirmiştir.

Haberi alan çocuklar babalarının ölümüne çok üzölmüşler. Keder ve çaresizlik içinde babalarının vasiyetini hatırlıyarak ilacı içip iyileşmişlerdir.

Bu babanın yalanını azarlayan olur mu? Buda da bu baba gibidir. O da, istek bağile bağlanmış insanları kurtarmak için hayat ve memat hikâyesini kullanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BUDANIN SURETİ VE FAZİLETİ

I

BUDANIN 3 TÜRLÜ SURETİ

1. Budayı suret ve görünüşü ile tanımağa kalkışmayınız, bunlar hakikî Buda değildirler. Hakikî Buda aydınlığın kendisidir. Bundan dolayı Budayı tanımak aydınlığı hissetmektir.

Budanın fevkalâde hususiyetini görüp te Budayı tanıdığına kanaat etmek câhil gözün kabahatidir. Çünkü hakikî Buda bir suret içine alınmaz ve insan gözile görünmez. Hiçbir tarif Budanın suretini anlatamaz.

Budanın sureti hakkında söylesek te Ebedî Buda bir belli suretli değildir. Fakat her hangi bir sureti alabilir.

Budanın Sureti ve Fazileti

Budanın suretini açıkça gören veya onun vasfını kavrayıp ta suret ve vafına bağlanmayan varsa, o insan Budayı görmek ve bilmek kabiliyetini elde etmiş olur.

2. Budanın bedeni aydınlığın özüdür. Şekilsiz ve gayri maddî olmasına rağmen her zaman var olmuş ve var olacaktır. Gıda ile beslenen maddî bir beden olmayıp hikmetten mürekkep ebedi bir varlıktır. Bundan dolayı Buda korku veya hastalıktan uzak, ve ebediyen değişmez.

Aydınlık var iken Buda ebediyen kaybolmaz. Aydınalık, insanları yeni hayata doğru uyandırır ve onlara Budanın dünyasında doğmaya sebep olan hikmet nuru olarak gözükür.

Bu hikmeti anlıyanlar Budanın çocukları olurlar; onun öğrettiğini tutarlar ve gelecek nesillere tevdi ederler. Budanın kuvvetinden daha muciz şey bulunamaz.

3. Budanın 3 türlü bedeni vardır. Birisi Dharma-kaya yani öğretimin esası, ikincisi Sambhoga-kaya yani etkilik, üçüncüsü de Nirmana-kaya yani açıkça göstermek ceheidir.

Dharma-kaya öğretim'in özüdür, yani hakikatin kendisidir. Esans cehetinden Budanın sureti de rengi de yoktur. Bundan dolayı gelen tarafı da gidecek tarafı da yoktur. Mavî gök gibi, her şeyi kapsar; ve kendisi her şey olduğundan, eksik olduğu şey yoktur.

Buda insanlar tarafından “hatırlanıldığı zaman mevcut olur değil ve onu unuttukları zaman kaybolur da değildir. İnsanların saadetli ve rahat zamanlarında görünmek mecburiyetinde olmadığı gibi insanların dikkatsiz ve tembel zamanlarında kaybolmak mecburiyetinde de değildiler. İnsan düşüncesinin favkinde bulunuyor.

Bu cehetten Budanın bedeni evrenin bütün köşesini doldurur, insanlar onun varlığına inansa da inanmasa da her yere yetişir ve ebediyen mevcuttur.

4. Sambhogaya: sureti bulunmayan ruh olan şefkat ve merhametin birleştiği Budanın hususiyeti bütün insanları kurtarmak için doğmak ve ölmek sembolü vasıtasile, yemin etmek vasıtasile, terbiye ve onun ismini zikretmekle kendisini tecelli ettirmek demektir.

Budanın Sureti ve Fazileti

Şefkat bu bedenin özü olup Buda bütün serbestlik isteyenleri serbest eder. Ateşin yakıt bitinceye kadar hiç sönmediği gibi Budanın şefkâti de dünyevî isteklerin bitmesine kadar devam eder. Yelin tozu uçurduğu gibi, bu beden içindeki Buda insanların acılık tozunu uçurur.

Nirmana-kaya: Budanın kurtarma etkisini tamamlamak için Buda bu dünyaya bedenli olarak görülür ve insanları hal ve kabiliyetlerine göre doğum, inzivaya çekilmek ve aydınlığa erişmek yollarını gösterir. Bu suret içinde Buda hastalık ve ölüm gibi her türlü yolu kullanır.

Budanın asıl şekli Dharma-kaya ise de insanların huyları değiştiği gibi Buda başka şekillerde görünür. Budanın şekli insanların istek, amel ve kabiliyetlerine göre değişse de Buda yalnız Dharma hakikati ile alâkardır.

Buda 3 türlü bedene malik ise de onun ruh ve hedefi tektir yani insanları kurtarmaktır.

Herhalde Buda kendi pâkliğinde tecelli eder. Fakat Buda bir şekil olmadığından bu tecelli Buda olmuyor. Budalık her şeyi kapsar ve aydınlığı kendi bedeni yapar, aydınlık olarak ta Hakikati idrak edebilenler huzurunda tecelli eder.

II

BUDANIN TECELLİSİ

1. Budanın bu dünyada tecelli etmesi çok nadirdir. Buda tecelli ederse, aydınlığa erir, Dharmayı tebliğ eder, şüphe çemberini keser, istek cazibesini kökünden kaldırır, fenalık çeşmesini kapatır. Hiç engel görmeden yer yüzünde dolaşır. Bu dünyada Budayı yüceltmekten fazla iyilik yoktur.

Cefayı çeken insanları terkedemediğinden Buda bu dünyada tecelli eder. Yegâne maksadı Dharmayı teşyi etmek ve onun Haklığı ile insanları sevindirmektir.

Haksızlık ile dolu, açgözlü istek ve rahatsızlıkla çabalanan dünyaya Dharmayı teşyi etmek çok güçtür. Büyük sevgi ve şefkat yüzünden Buda bu ağırlıklara karşı gelir.

Budanın Sureti ve Fazileti

2. Buda bütün insanların iyi dostudur. Buda birisinin dünyevi ihtirasın ağır yükünü taşıyanı görürse, bu yükü kendisine alır. Birisinin aldandığını görünce, Saf Hikmet nuru ile bunu giderir.

Annesi yanından ayrılmak istemeyen dana gibi, Budanın öğrettiklerini duyanlar hepsi bu talimatın saadet getirdiğini bildiğinden onu bırakmak istemezler.

3. Ay batınca insanlar ay kayboldu, ay doğarsa ay göründü derler. Hakikatte ay ne kaybolur ne de görünür, gökte devamlı olarak parlar. Buda tam bu ay gibidir. O ne görünür, ne de kaybolur. O bunları insanları talim etmek için böyle yapar.

İnsanlar ayı dolunay, hilâl diye adarlar, fakat hakikatte ay her zaman doludur, ne fazla ne de eksik. Buda tam bu ay gibidir. İnsanların gözünde Buda değişir gibi olsa da, hakikatte Buda hiç değişmez.

Ay insanla dolu şehir, uyuyan köy, dağlar ve ırmaklar, elhasıl her şeyin üzerine çıkar. Ay göl dibinde, su

testisi içinde ve yaprak üstündeki çiğ damlası içinde görünür. İnsan yüz millerce yolu yürüse bile, ay onunla beraberdir. İnsana göre ay değişir, fakat ay hiç değişmez. Buda da ay gibi insanları takip eder ve çeşitli görünümlere girer. Fakat özellikte o değişmez.

4. Budanın görünüşü kaybolması tesadüfle izah edilebilir. Yani sebep ve şerait müsait ise Buda tecelli eder, eğer bunlar müsait olmazsa Buda bu dünyadan ayrılır.

Buda gözüktü mü kayboldu mu, Budalık her zaman aynıdır. Bundan dolayı bu prensipi bilen insan, Budanın gösterişli suretinin değişmesini farketmeden dünyanın şartları içinde ve insan düşüncesinin değişmesinin tesiri altında kalmadan aydınlık yolunu takip etmelidir.

Budanın maddi beden olmayıp aydınlıktan ibaret olduğu evelce beyan edilmiştir. Beden kab gibidir, aydınlıkla doldurulursa Buda denilebilir. Birisi Budanın maddi bedenine bağlı olarak onun kaybolmasına acırsa o insan hakikî Budayı göremez.

Budanın Sureti ve Fazileti

Hakikatte herşeyin hakikî tabiatı görünme ve kaybolma, gelme ve gitme, iyi ve fenaları ayırדתmenin favkındadır. Her şey şekilsiz ve eşittir.

Bu gibi ayırדתme görenlerin hata hükmetmelerinden geliyor. Budanın hakikî sureti (şekli) ne görünür ne de kaybolur.

III BUDANIN HİKMETLERİ

1. Buda şu beş hikmeti yüzündan dünyanın saygısını kazanmıştır: üstün idare; üstün görüş; tam akıl; yüksek talimatı; ve öğrettiklerini amele koydurma kabiliyetidir.

Bunun üzerine başka 8 hikmetile Buda insanlara sevgi ve saadet bağışlar. Onun talimatını icra etmekle dünyada hemen semeresini verir, iyi ile fena, doğru ile hatayı ayırדתmek kabiliyetini verir, doğru yolu göstermekle insanları aydınlığa irşad etme kabiliyetini verir, bütün insanları eşit yola irşad etme kabiliyetini verir, övünmekten kaçınma kabiliyetini verir, onun söylediklerini icra kabiliyetini verir, onun yaptıklarını söyleme kabiliyetini verir, böyle yapmakla onun şefkatli kalbinin dilediklerini tamam icra ettirir.

Budanın Sureti ve Fazileti

Derin düşünce içinde Buda bütün insanlara şefkat, merhamet, saadet ve hatta muvazene ile parlayan serin ve refah ruhu elde eder. O bütün insanların kalplerini pakliyerek ve tam ve tek ruh saadetini bağışlıyarak adaletle davranır.

2. Buda bütün insanların baba ve annesidir. Çocuk doğumundan 16 ay müddetçe baba ve anne çocukları ile çocukça konuşup sonra yavaş yavaş büyükler gibi konuşmaya öğrettikleri gibi Buda da başta insanların işlerine bakar, sonra kendilerine bırakır. O başta her iş onların diledikleri gibi yürüttür, sonra onları refah ve selâmet sığınak altına alır.

Budanın kendi lisanile verdiği talimatı insanlar kendi lisanlarına uydurur ve bunun yalnız kendileri için verildiğini düşünürler.

Budanın fikir sahası insan düşüncesinin favkındadır. Sözle açıklamak mümkün olmayıp yalnız masal ileandırılabilir.

İrmak at, fil, balık ve kaplumbağalar tarafından kirlenir, fakat hele ırmak akar ve her zaman temizdir.

Budanın Sureti ve Fazileti

Buda da büyük ırmak gibidir. Başka dinlerin balık ve kaplumbağaları yüzerek onun akışını değiştirmek isterlerse de Budanın Dharması saf ve karıştırılmadan durmaz, akar.

3. Budanın mükemmel hikmeti, aşırı tarafgirlikten uzak ve tarifi imkânsız kadar muvazeneyi saklar. O, bütün insanların fikir ve hassasiyetlerini bilir ve bu dünyadaki her şeyi derhal kavrar.

Gök yüzündeki yıldızların sakin denize aksettikleri gibi, insanların fikir, duygu ve keyfiyetleri de Budanın derin hikmetine akseder. Bundan dolayı Buda mükemmel aydın ve herşeyi bilen diye adlanır.

Budanın akli insanların kurak gönüllerini canlandırır, aydınlatır ve bu dünyanın önemini, onun sebebi ve tesiri, görülmesi ve kaybolmasını öğretir. Hakikaten Budanın akli bulunmazsa, insanlar bu dünyanın hangi cehetini kavrayabilirlerdi?

4. Buda, Buda olarak her zaman tecelli etmiyor. Vaktile şeytan olarak, vaktile kadın, Tanrı veya siyaset adamı olarak tecelli eder. Vaktile fuhuşhane veya kumarcılar evinde tecelli eder.

Geçici hastalık zamanında tedavi eden doktor olarak ve savaş zamanında çeken insanlara sabır ve merhamet'i öğretir; eşyaların ebedi olduğuna kanî olanlara geçici ve kararsız olduğunu öğretir; mağrur ve bencil olanlara alçak gönüllük ve fedakârlığı öğretir; dünya zevklarına verilenlere dünyanın sefâletini gösterir.

Budanın işi bütün iş ve bütün fırsatta Dharma-kaya (Budanın hakiki hüviyeti) nin saf mahiyetini göstermektedir. Şöyle Budanın şefkat ve merhameti bu Dharma-kayadan sonsuz hayat ve sınırsız nur halinde akar ve insanlara kurtuluşu ikram eder.

5. Bu dünya ebediyen kırılma ve yeniden kurmayı tekrarlayan bir yangın altındaki ev gibidir. İnsanlar bilmezlikleri yüzünden, hiddet, memnuniyetsizlik, kıskanma, tarafgirlik ve dünyevî ihtiraslar ile akılları kaybederler. Onlar annesine muhtaç olan çocuk gibi Budanın merhametine muhtaç ırlar.

Buda bütün dünyanın babasıdır; bütün insanıyet Budanın çocuklarıdır. Buda erenlerin erenidir. Dünya ihtiyarlık, hastalık ve ölüm yangını altındadır. Fakat insanlar dünyevî zevki kovalamaları yüzünden bu hakikati anlamıyorlar.

Budanın Sureti ve Fazileti

Buda bu aldatıcı dünyanın hakikaten yanan bir ev olduğunu gördüğünden bundan ayrılıp تنها orman içinde refahiyeti bulmuştur. Orada merhametle “Bu çekici ve değişici dünya benimkidir; bütün cahil ve dikkatsiz insanlar çocuklarımdır; yalnız ben bunları bu aldanma ve sefaletten kurtarabilirim” diye hitab eder.

Buda Dharmanın büyük kralıdır ve istediği gibi insanlara talimat verir. Buda bu dünyaya insanlara saadet vermek için tecelli eder. Onları acılıktan kurtarmak için Dharmayı öğretir, fakat insanların kulakları hırstan dolayı işitmez olmuş ve onlar dikkatsizdirler.

Fakat onun talimatına inananlar hayatta aldanma ve sefaletten hürdürler. O diyor ki: “İnsanlar yalnız kendi akıllarına dayanmakla kurtulamazlar. İman vasıtasile benim talimatımı elde etmelidirler”. İşte bundan dolayı insan Budanın talimatını dinlemeli ve onu amele koymalıdır.